

ข้อมูลโรคติดเชื้อทางเดินหายใจจากเชื้อไวรัส RSV
เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และเฝ้าระวังเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจจากเชื้อไวรัส RSV
ในเด็กนักเรียนที่เข้ารับการศึกษาศึกษาในสถานศึกษาระดับปฐมวัย
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

.....

๑. ไวรัส RSV คือ เชื้อไวรัสชนิดหนึ่ง ชื่อภาษาอังกฤษ คือ Respiratory Syncytial Virus เป็นเชื้อไวรัสที่ก่อให้เกิดโรคในระบบทางเดินหายใจได้ทั้งส่วนบนและส่วนล่าง ทำให้ร่างกายผลิตเสมหะออกมาจำนวนมาก ซึ่งเชื้อไวรัสชนิดนี้มีมานานหลาย ๑๐ ปีแล้ว แต่ปัจจุบันเริ่มมาเป็นที่รู้จักกัน มากขึ้น เนื่องจากเชื้อไวรัสชนิดนี้มักจะก่อให้เกิดอาการรุนแรงในเด็กเล็ก

๒. สาเหตุและการติดเชื้อไวรัส RSV ทั้งเด็กและผู้ใหญ่สามารถติดเชื้อไวรัสชนิดนี้ได้ หากเกิดในผู้ใหญ่หรือเด็กโตที่มีสุขภาพแข็งแรง อาการป่วยจะหายได้เอง แต่ถ้าหากเกิดในเด็กเล็ก ๆ ที่มีภูมิคุ้มกันยังต่ำ อาจทำให้มีอาการรุนแรง โดยเฉพาะเด็กเล็กที่อายุต่ำกว่า ๕ ขวบ ขณะเดียวกันผู้ใหญ่ที่เป็นโรคปอด โรคหัวใจ ก็เป็นกลุ่มเสี่ยงเช่นเดียวกัน เชื้อไวรัส RSV เป็นเชื้อไวรัสที่มีความทนทานต่อสภาพแวดล้อมภายนอกร่างกาย มักติดต่อผ่านทาง การ ไอ จาม รวมถึงการสัมผัสโดยตรงจากสารคัดหลั่ง ไม่ว่าจะเป็นน้ำมูก น้ำลาย เสมหะ ปัจจุบันเปอร์เซ็นต์การเสียชีวิตของเด็กที่ติดเชื้อไวรัส RSV โดยตรงนั้นน้อยมาก เพราะไวรัส RSV ไม่ใช่เชื้อโรคที่ร้ายแรง แต่สาเหตุการเสียชีวิตส่วนใหญ่มักมาจากการเกิดภาวะแทรกซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กเล็กมาก ๆ หรือเด็กที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจ โรคปอด เด็กที่คลอดก่อนกำหนด และมีภูมิคุ้มกันต่ำ อาจจะทำให้เกิดภาวะรุนแรงถึงขั้นการหายใจล้มเหลว ต้องใส่ท่อช่วยหายใจ หรือเสียชีวิตได้

๓. วิธีการป้องกัน ครู หรือผู้ปกครอง สามารถป้องกันการติดเชื้อไวรัส RSV ในเด็กปฐมวัยได้โดยการพยายามให้เด็ก ๆ ล้างมือให้สะอาด เพื่อป้องกันการติดต่อทางการสัมผัส ใส่หน้ากากอนามัยในที่ที่คนพลุกพล่าน ล้างจมูกด้วยน้ำเกลือเป็นประจำ ให้เด็กดื่มน้ำอย่างเพียงพอเพื่อลดภาวะขาดน้ำและช่วยขับเสมหะออกจากร่างกาย แต่ถ้าหากเป็นเด็กเล็กที่ยังไม่หย่านม ก็สามารถให้เด็กดื่มนมได้มากที่สุดตามต้องการ

๔. วิธีสังเกตอาการว่าติดเชื้อไวรัส RSV หรือไม่ เนื่องจากการติดเชื้อไวรัส RSV ระยะเริ่มต้นนั้นใช้เวลาในการฟักตัวประมาณ ๓-๖ วัน หลังจากได้รับเชื้อ ผู้ป่วยจะมีอาการคล้ายกับไข้หวัดธรรมดา เริ่มจากการมีน้ำมูก จาม ไอ ทำให้ ครู พ่อแม่ หรือผู้ปกครองรู้ตัวช้า ดังนั้นจึงต้องคอยสังเกตอาการของเด็กนักเรียน และลูกหลานอย่างใกล้ชิด และต้องพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น อยู่ในช่วงปลายฝนต้นหนาว ไอ จาม มีเสมหะจำนวนมาก หายใจเหนื่อยหอบ หายใจมีเสียงหวีด ซึ่งเป็นลักษณะอย่างหนึ่งที่บ่งบอกว่าหลอดลมตีบหรือหลอดลมฝอยอักเสบ

๕. วิธีรักษา เบื้องต้นไวรัส RSV ไม่มีวัคซีนสำหรับป้องกัน ดังนั้นแพทย์จึงใช้วิธีการรักษาไปตามอาการรักษาประคับประคอง ไม่ว่าจะเป็นการให้ยาลดไข้ หรือในเด็กบางรายที่มีลักษณะของหลอดลมตีบ ก็อาจจะมีการให้ยาพ่นเพิ่มเพื่อขยายหลอดลม รวมถึงการเคาะปอดและดูดเสมหะ

(ที่มาของข้อมูล : อาจารย์ พญ.โสภิตา บุญสาธิต สาขาวิชาโรคติดเชื้อ ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล)

.....

RSV

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

โรคติดต่อทางเดินหายใจจากเชื้อไวรัสอาร์เอสวี พบได้ในทุกกลุ่มอายุ แต่อาการจะรุนแรงในกลุ่มเด็กเล็ก และผู้สูงอายุที่อายุมากกว่า 65 ปี รวมถึงผู้ที่มีโรคประจำตัวเรื้อรัง เช่น เบาหวาน โรคปอด โรคหัวใจ หรือผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับระบบภูมิคุ้มกันร่างกายผิดปกติ

การติดต่อ

ไอ จาม ทานอาหาร
หรือ สัมผัสสิ่งของร่วมกัน

เชื้อไวรัส RSV

พบได้บ่อยในช่วงฤดูฝน - ฤดูหนาว

การรักษา

ปัจจุบันยังไม่มียารักษาเชื้อไวรัส RSV
ให้รักษาตามอาการ

ยาลดไข้ ยาลดน้ำมูก
ยาแก้ไอละลายเสมหะ

อาการ

หลังติดเชื้อประมาณ 4 - 6 วัน ผู้ติดเชื้อจะมีอาการดังนี้

มีไข้

ไอ เจ็บคอ

มีน้ำมูก

อาการรุนแรง : หายใจเร็ว หายใจหอบ หายใจมีเสียงหวีด เบื่ออาหาร หรือเชื่องซึม
หมายเหตุ : หากมีอาการรุนแรงควรรีบไปพบแพทย์ทันที

การป้องกัน

หมั่นล้างมือ
ด้วยน้ำและสบู่บ่อยๆ

ทำความสะอาดของใช้ ของเล่น
และซักเสื้อผ้าด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ

หลีกเลี่ยงการสัมผัส
ใกล้ชิดผู้มีอาการป่วย
และการไปสถานที่แออัด

รักษาสุขอนามัย
และไม่ใช้ของใช้ร่วมกัน

โรคติดเชื้ทางเดินหายใจ จากเชื้อไวรัสอาร์เอสวี

การติดต่อ

การสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ติดเชื้อ โดยไวรัสเข้าสู่ร่างกายผ่านทางตา จมูก ปาก หรือสัมผัสเชื้อโดยตรงจากการจับมือ แพร่กระจายได้ง่ายผ่านการไอหรือจาม

การรักษา

ส่วนใหญ่รักษาตามอาการ

- สำหรับการรักษาเชื้อไวรัสโดยเฉพาะ: บังคับอยู่ระหว่างการศึกษาระหว่างไปยี่ห้าหม่าอย่างเป็นการศึกษาในประเทศไทย
- ในปัจจุบันยังไม่มีวัคซีนป้องกันการติดเชื้อไวรัสอาร์เอสวี

อาการแสดง

หลังสัมผัสถูกเชื้อไวรัส ประมาณ 4-6 วัน ผู้ติดเชื้อจะมีอาการ ดังนี้

- เส็กน้อย: ไอ ไข้ มีน้ำมูก เร็บคอ
- รุนแรง: หอบใจเร็ว หอบเหนื่อยเนื่องจากปอดอักเสบ รับประทานอาหารได้น้อย ชีพจร 50 ครั้งขึ้นไปโดยการตรวจหาเชื้อไวรัสอาร์เอสวีจากสารคัดหลั่งในจมูก

กลุ่มเสี่ยง

พบได้ในทุกกลุ่มอายุ แต่อาการจะรุนแรงในเด็กเล็ก เด็กที่คลอดก่อนกำหนด และผู้สูงอายุมากกว่า 65 ปี รวมถึงผู้ที่มีโรคประจำตัวเรื้อรัง เช่น เบาหวาน โรคปอด โรคหัวใจ หรือผู้มีปัญหาเกี่ยวกับระบบภูมิคุ้มกันร่างกายผิดปกติ

ประเทศไทยพบเชื้อไวรัสอาร์เอสวี ได้บ่อยใน **ช่วงฤดูฝน** และ **ฤดูหนาว**

กลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี
มีอาการปอดอักเสบรุนแรง 425 ราย
ติดเชื้อไวรัสอาร์เอสวี 187 ราย
4.4%

ตรวจพบเป็นมาก
ในกลุ่มเด็ก
อายุต่ำกว่า 2 ปี

เด็กเสียชีวิต 9 ราย
ผู้ใหญ่ เสียชีวิต 2 ราย

กลุ่มผู้สูงอายุมีอาการ
ปอดอักเสบรุนแรง 97 ราย
ติดเชื้อไวรัสอาร์เอสวี 4 ราย
5%

ข้อมูลจากการเฝ้าระวังเชื้อก่อโรคปอดอักเสบรุนแรงใน 30 โรงพยาบาลจลของประเทศไทย ระหว่างปี 2555 - 2559

คำแนะนำเพื่อป้องกันการติดเชื้อและลดการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส

สำหรับประชาชน

1. หมั่นล้างมือให้สะอาดเป็นประจำ เช่น ก่อนรับประทานอาหาร เป็นต้น
2. หลีกเลี่ยงการสัมผัสผู้ติดเชื้อ เช่น ผู้ที่เป็นไข้หวัดหรือปอดอักเสบ โดยเฉพาะเด็กที่คลอดก่อนกำหนด และทารกในช่วงอายุ 1-2 เดือน
3. ไม่ควรใช้มือที่ไม่สะอาดมาป้ายจมูกหรือตา
4. ไม่ควรใช้น้ำร่วมกัน และหลีกเลี่ยงใช้น้ำที่ผู้ป่วยใช้แล้ว
5. ทำความสะอาดของเล่นเด็กเป็นประจำ โดยเฉพาะหลังพบว่าเด็กที่ป่วยมาสัมผัสหรือเล่นของเล่นนั้น ๆ

สำหรับผู้ป่วย

1. หากมีอาการป่วยควรหยุดพัก และปิดปาก จมูกเมื่อไอหรือจาม ทำความสะอาดบ้านอยู่เสมอ
2. ควรดื่มน้ำมาก ๆ เพราะน้ำช่วยทำให้สารคัดหลั่ง เช่น เสมหะหรือน้ำมูก ไม่เหนียวจนเกินไป และไม่ไปขัดขวางการทำงานของระบบทางเดินหายใจ
3. อาการของการติดเชื้อไวรัสอาร์เอสวีในเด็กโตและผู้ใหญ่จะดีขึ้นหลังได้รับการรักษาเป็นเวลา 1-2 สัปดาห์ หากผู้ป่วยอาการไม่ดีขึ้น เช่น หอบเหนื่อย รับประทานอาหารได้น้อย ควรรีบพาไปพบแพทย์